

Programmabegroting en Financiële begroting 2018-2021

INHOUDSOPGAVE

Bestuurlijke samenvatting	2
Leeswijzer	4
Deel 1 Beleidsbegroting	
Strategische kerntaken	
1. Strategische agenda	6
Beheersmatige kerntaken	
2. Overige beheersmatige kerntaken	12
Overig	
3. Overige uitgaven en inkomsten	14
Deel 2 Paragrafen	
1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	18
2. Paragraaf financiering	21
3. Bedrijfsvoering	23
Deel 3 Uiteenzetting financiële positie	
1. Overzicht van baten en lasten per programma	26
2. Meerjarenraming 2018-2021	27
3. Toelichting op baten en lasten	28
4. Formatieplan (inclusief toelichting)	30
5. Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven	33
6. Staat van reserves en voorzieningen (inclusief toelichting)	35
7. Taakvelden	39
8. Verzamelstaat bijdrage per gemeente ongewijzigd beleid	41

Bestuurlijke samenvatting

Het samenwerkingsverband Regio Achterhoek zet zich in voor het behoud van een economisch sterke en vitale regio die slim inspeelt op actuele maatschappelijk-economische uitdagingen, zoals de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. Regio Achterhoek voert hiertoe de volgende vijf taken uit:

1. Belangenbehartiging door een gerichte lobby
2. Grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland en onze buurregio's
3. Coördineren van subsidies en projecten
4. Intergemeentelijke afstemming en betrekken gemeenteraden
5. Procesmanagement Achterhoek2020

De Uitvoeringsagenda²⁰ Achterhoek2020 vormt de inhoudelijke basis voor de regionale samenwerking. De agenda geeft richting en prioriteiten aan voor de Achterhoekse lobby, investeringen en profilering.

Met de programmabegroting bepalen de deelnemende gemeenten de beleidsprioriteiten en de financiële kaders voor de Regio. Op 30 maart 2017 is de kaderbrief voor de programmabegroting 2018 aan u toegezonden. In voorliggende programmabegroting treft u de inhoudelijke uitwerking aan. Deel I van de programmabegroting bevat de programma's voor de strategische kerntaken en de beheersmatige kerntaken. Deel II bevat de verplichte paragrafen en deel III de financiële begroting, waarin vanuit verschillende perspectieven een beeld wordt geschetst van de financiële positie.

Doorontwikkeling

Begin 2016 heeft het algemeen bestuur besloten om zowel de bestuurlijke samenwerking en besluitvorming als de regionale uitvoeringskracht tegen het licht te houden. Bij deze doorontwikkeling worden ook de financiële gevolgen van het uittreden van de gemeente Montferland (€ 157.000) en de taakstelling uit 2017 (€ 31.000) betrokken. Eventuele inhoudelijke en financiële gevolgen van dit proces worden verwerkt in een begrotingswijziging.

Financiële uitkomsten 2018

Het algemeen bestuur heeft op 25 januari 2017 besloten tot het hanteren van de index voor gemeenschappelijke regelingen van 0,9% (prijsindex) als maximale stijging van de inwonerbijdrage. Voor autonome kostenstijgingen 2018 geldt voor loonontwikkeling (2%) en prijsontwikkeling (0,9%).

Voor de strategische kerntaken wordt altijd een bijdrage van de gemeenten gevraagd en de kosten voor de stortplaatsen komen ten laste van de voorziening.

	<i>Totaal</i>	<i>Per inw</i>
Bijdrage van de gemeenten 2017	1.322.120	4,44
Stijging 0,9% in verband met index gemeenschappelijke regelingen	<u>11.974</u>	<u>0,03</u>
Bijdrage van gemeenten 2018 bestaand beleid	1.334.094	4,47
Af: bijdrage gemeente Montferland (uit uittredingsvergoeding)	<u>- 157.547</u>	
Bijdrage van gemeenten 2018	1.176.547	4,47

De autonome stijging van de loonkosten in 2018 bedraagt € 0,16. Door het lager inschalen van de vacatureruimte, een besparing op kapitaallasten en als sluitpost het verlagen van de post onvoorzien met € 2.000 blijft de stijging voor 2018 binnen de toegestane index van 0,9%.

Door ontwikkelingen in de wachtgelduitkering in 2016 is de toekomstige wachtgelduitkering bij een worst-case scenario € 138.000 lager dan de omvang van de wachtgeldvoorziening. Omdat de financiële gevolgen van de uittreding van Montferland en het doorontwikkelingstraject nog niet op betrouwbare wijze kan worden geschat kan dit bedrag volgens de accountant niet als voorziening gehandhaafd blijven en wordt voorgesteld € 138.000 over te hevelen naar een bestemmingsreserve doorontwikkeling organisatie.

Bijdrage projecten 2018

De besluitvorming over de (inter)gemeentelijke deelname aan de projecten loopt via de portefeuillehoudersoverleggen, de colleges en indien nodig de raden. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling, met een eigen financiering en organisatorische vormgeving.

Behandelprocedure

Volgens de vastgestelde planning dient de begroting in het algemeen bestuur van **12 juli** te worden vastgesteld. We stemmen onze planning & controlcyclus af op die van de gemeenten; derhalve stellen we de volgende procedure voor.

- 29 maart de kaderbrief inclusief financiële gevolgen wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.
- 19 april de programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld. Direct daarop wordt het volledige boekwerk aan de deelnemende gemeenten verzonden ter behandeling in de raad.
- Mei/juni tot 27 juni mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over kaderbrief (financiële uitgangspunten) en programmabegroting (inhoud programma's) kenbaar te maken bij de Regio.
- 12 juli de vaststelling van de begroting in de vergadering van het algemeen bestuur.

De gemeenten worden verzocht om de zienswijze van de raad ten aanzien van de programmabegroting 2018 vóór **27 juni 2017** schriftelijk kenbaar te maken.

Doetinchem, 25 april 2017

Het Dagelijks Bestuur van de Regio Achterhoek

Leeswijzer

Deel I van de programmabegroting bevat de programma's voor de strategische kerntaken en de beheersmatige kerntaken (stortplaatsen). Het programma termijngebonden taken vervalt vanaf 2018 in verband met einde subsidieactiviteiten in 2017. Deel II bevat de verplichte paragrafen en deel III de financiële begroting, waarin vanuit verschillende perspectieven een beeld wordt geschetst van de financiële positie.

In de programma's zijn de volgende rubrieken gehanteerd:

Inleiding:

In deze rubriek "wat willen we bereiken" wordt de strategische doelstelling kort beschreven en wordt ingegaan op de ontwikkelingen van buiten de organisatie, waarmee ook rekening moet worden gehouden.

Beleidskaders:

Deze rubriek "wat zijn onze beleidskaders?" kan niet los worden gezien van de volgende rubriek "wat gaan we doen?". Maatschappelijke ontwikkelingen, wijziging van wet- en regelgeving en praktische zaken kunnen aanleiding geven tot wijziging van beleid en/of nieuwe beleidsaccenten. Opname van deze rubriek beoogt het bestaande beleid niet uit het oog te verliezen. Het is een beknopte opsomming van nota's of regelgeving waarin het bestaande beleid is vastgelegd.

Beleidsaccenten:

Deze rubriek heeft als titel "Wat gaan we doen?". Voor de taken van de Regio wordt een beknopte beschrijving van werkzaamheden weergegeven.

Middelen:

Deze rubriek heeft als titel "Wat mag het kosten?". In tabelvorm wordt weergegeven de geraamde lasten en baten. Ook wordt aangegeven of hiervoor een bijdrage vanuit de reserves nodig is (saldo voor en na bestemming) en welke inwonerbijdrage. Beknopt worden de belangrijkste wijzigingen tussen de raming van het begrotingsjaar en het vorige begrotingsjaar toegelicht. Tenslotte wordt, indien van toepassing, de voor het specifieke programma opgenomen investeringen vermeld.

Indicatoren

In deze programmabegroting zijn geen meetbare indicatoren over de doelstellingen opgenomen. Dit is ook logisch, want deze zijn gekoppeld aan de projecten die afzonderlijk (via projectplannen) worden opgenomen en geëvalueerd.

Deel 1

Beleidsbegroting

Programma's

Strategische agenda

Programma 1

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Het samenwerkingsverband Regio Achterhoek zet zich in voor het behoud van een economisch sterke en vitale regio die slim inspeelt op actuele maatschappelijk-economische uitdagingen, zoals de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. De zeven aangesloten gemeenten kunnen deze uitdagingen veelal niet 'ieder voor zich' aangaan. Een krachtige en vruchtbare bestuurlijke samenwerking in de Achterhoek is daarom gewenst. Daartoe voert Regio Achterhoek een Strategische Agenda uit, gericht op belangenbehartiging en samenwerking. De Regio vervult hierbij een coördinerende en faciliterende rol. Veelal is ze de 'smeerolie' tussen verschillende partijen en overleggen, zorgt voor de juiste agendering en tijdige informatieoverdracht.

Belangenbehartiging

Om bovenstaand doel te bereiken zijn forse investeringen en experimenteerruimte nodig in de wet- en regelgeving. Regio Achterhoek is met het oog daarop belangenbehartiger voor de Achterhoek en gemeenten bij externe partners als provincie, Rijk en Europa. De Regio coördineert daarvoor de lobbyagenda en regionale subsidieaanvragen. Ze is er van overtuigd dat omgekeerd een sterke Achterhoek veel te bieden heeft: als gebied met actieve, hardwerkende en toekomstgerichte inwoners, die samenwerking en technische en sociale innovatie in hun genen hebben; als gebied waar uitstekende opleidingsmogelijkheden in de techniek voorhanden zijn en waar het bovendien prettig en 'groen' wonen is.

Samenwerking 'over de grens'

Regio Achterhoek streeft naar goede en vruchtbare samenwerking over de grenzen heen, onder andere met buurland Duitsland en met Twente. Dit is van groot belang voor het versterken van de regionale economie en daarmee van de leefbaarheid van de Achterhoek.

Samenwerking tussen de gemeenten in de Achterhoek

Regio Achterhoek versterkt de samenwerking tussen de gemeentebesturen onderling. Die samenwerking is hard nodig in tijden van demografische krimp, waarbij soms pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld op het gebied van woningen en voorzieningen. Het stimuleren van de economie en het profileren van de Achterhoek als SmartHub heeft daarbij prioriteit. De Regio wil daarnaast bereiken dat de gemeenteraden een volwaardige positie hebben bij besluitvorming over de aanpak van regionale opgaven, zodat zij hun invloed effectief kunnen aanwenden.

Samenwerking binnen Achterhoek2020

De Achterhoek kent sinds 2009 een samenwerking tussen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Samen hebben deze 'drie O's' een Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 opgesteld met gemeentegrens-overstijgende projecten op het gebied van Werken, Wonen en Bereikbaarheid. Regio Achterhoek coördineert deze samenwerking, zorgt ervoor dat de inbreng vanuit de gemeenten afgestemd en adequaat is en levert daarnaast ondersteuning aan de stuurgroep Achterhoek2020, de regiegroep Smart Industry en de economische profilering.

Bestuurlijke ontwikkelingen

In 2016 hebben de drie O's de Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 met een gezamenlijke, inhoudelijke focus op 'Smart Industry' vastgesteld. De gemeenten zijn primair aan zet om de programma's Wonen en Bereikbaarheid samen met de partners vorm te geven en uit te voeren. Dit vraagt om bestuurlijke slagkracht en ambtelijke uitvoeringskracht. In 2016 is hiervoor een traject 'doorontwikkeling van de intergemeentelijke samenwerking' gestart. De uitkomst van dit traject is

medio 2017 duidelijk, waarna besluitvorming in de raden volgt. Dit traject sluit aan bij het provinciale advies van de commissie "Sterk Bestuur".

In 2016 zijn voor de belangenbehartiging (lobby) en samenwerking over de grens groepen van bestuurders gevormd om deze taken te coördineren. Beide groepen stemmen hun werkzaamheden af in het algemeen bestuur.

Wat zijn onze beleidskaders?

Beleidskaders	Datum	Orgaan
Subsidieverordening	22 oktober 2008	algemeen bestuur
Organisatieverordening	22 oktober 2008	algemeen bestuur
Strategische Agenda Regio Achterhoek / nieuwe opdracht Regio Achterhoek	28 januari 2015	algemeen bestuur
Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 23e wijziging	14 december 2016	algemeen bestuur
Reglementen van Orde voor AB en DB	14 december 2016	algemeen bestuur
Convenant Achterhoek2020	30 november 2011	3 O samenwerking
Uitvoeringsagenda ^{2.0} Achterhoek2020	Maart/april 2016	3 O samenwerking

Uitvoeringsagenda ^{2.0} Achterhoek2020

De Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 is begin 2016 vastgesteld. Hij vormt de inhoudelijke basis voor de regionale samenwerking. De agenda geeft richting en prioriteiten aan voor de Achterhoekse lobby, investeringen en profilering. De Achterhoek heeft besloten Smart Industry als strategische focus te benoemen en zich te presenteren als SmartHub, dé regio met de 'Toekomst in de Maak'.

Wat gaan we doen?

I Belangenbehartiging door een gerichte lobby

Lobbyboodschap

Om een krachtige en eensluidende lobby te kunnen voeren, is een gezamenlijke lobbyboodschap opgesteld:

De Achterhoek is de fase van ontkenning van de krimp voorbij. Overheid, organisaties, ondernemers en inwoners zetten zich gezamenlijk in om onze regio bloeiend, leefbaar en vitaal te houden. Dit doen zij aan de hand van de Uitvoeringsagenda^{2.0}, waarbij het draaiende houden van de economie prioriteit heeft. Wij willen een economisch nog krachtiger gebied worden door in te zetten op de kansen die Smart Industry biedt en door Smart Werken in zoveel mogelijk sectoren door te voeren.

De insteek van de Achterhoekse lobby is dat we Gelderland en Nederland veel te bieden hebben. De provincie, het Rijk en Europa kunnen ons daarbij op enkele belangrijke punten extra in onze kracht zetten door (financiële) ondersteuning en het aanpassen van belemmerende regelgeving.

Lobbyactiviteiten

Regio Achterhoek regisseert de lobbyagenda zodat de Achterhoek met één gezicht en een duidelijke boodschap naar buiten treedt en de lobby niet versnipperd raakt. De Regio zorgt voor bijeenkomsten, werkbezoeken en andere ontmoetingen met Statenleden, gedeputeerden, leden van de Tweede Kamer, staatssecretarissen en ministers en andere belangstellenden. De Regio legt en onderhoudt hiervoor structurele contacten. Ze volgt de agenda's van de Staten en de Kamer en beoordeelt wanneer het nodig of zinvol is om aanwezig te zijn of in te spreken. Terugkerende lobbymomenten zijn het jaarlijkse Achterhoekse Lentediner in Den Haag, deelname aan de jaarlijkse Open Days voor Regions en Cities in Brussel en het Achterhoekse verkiezingsdebatten. Ook organiseert de Regio relatie-evenementen voor bovengenoemde en andere partners.

De Achterhoek voert samen met vijf provincies die officiële krimpregio's hebben, een stevige lobby bij het Rijk naar aanleiding van het Actieplan Bevolkingsdaling dat het ministerie van Binnenlandse Zaken in 2015 opstelde. In het position paper "Nederland in Balans", stellen zij dat er een nieuwe koers nodig is in het kabinetsbeleid: van symptoombestrijding naar structuurversterking. Het position paper gaf een duidelijk statement af in aanloop naar de landelijke verkiezingen in maart 2017. De lobby wordt ook na de verkiezingen voortgezet.

II Grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland en onze buurregio's

Samenwerking met Duitsland en het creëren van één grensoverschrijdende arbeidsmarkt door het wegnemen van de grensbarrières geeft een substantiële impuls aan de economische ontwikkeling van de Achterhoek. Regio Achterhoek organiseert hiervoor ontmoetingen en samenwerkingsprojecten met buurregio's in Nederland en Duitsland. De grensoverschrijdende samenwerking heeft twee accenten: de samenwerking met Duitsland en de samenwerking binnen Oost-Nederland (Overijssel, Gelderland, Twente en Achterhoek). Beide provincies hebben een Duitslandstrategie voor grensoverschrijdende samenwerking vastgesteld.

Samenwerking met Duitsland

Begin 2017 is het landelijke Grensoverschrijdend actieplan Economie en Arbeidsmarkt vastgesteld. Samen met onze partners in Oost-Nederland gaan we hiermee aan de slag. In samenspraak met onder meer de Euregio initiëren wij grensoverschrijdende projecten en verzorgen wij de voorbereiding van de Euregiocommissies en de commissie Grens. Actieve participatie van de Regio in de Euregio moet leiden tot het indienen van nieuwe INTERREG-projecten vanuit de Achterhoek en deelname aan bestaande (Kader)projecten. De taak van de Regio is om stakeholders te verbinden met de Euregioprojecten.

Samen optrekken in Oost-Nederland

Twente is een belangrijke partner voor ons. Samen trekken we op om beide economieën te stimuleren, onder meer met projecten binnen INTERREG V. De provincies Gelderland en Overijssel hebben in 2016 een landsdelige strategie ontwikkeld met als doel het beter benutten van de centraal Europese programma's, zoals Horizon 2020. Wij zorgen ervoor dat ook de Achterhoek hiervan voordeel kan hebben. Beide provincies hebben in 2016 in het project Kracht van Oost Nederland hun toekomstige opgaven in beeld gebracht. Met onze partners in de Achterhoek kijken wij hoe de Achterhoek hiervan kan profiteren.

III Coördineren van subsidies en projecten

Voor het realiseren van de Uitvoeringsagenda^{2.0} is veel geld nodig. We gaan daarom 'de boer op' om partners te overtuigen dat investeren in de Achterhoek nodig is en loont. Op onderdelen is dat al gelukt; het ministerie van BZK heeft voor de jaren 2016-2020 vijf miljoen euro beschikbaar gesteld. De Regio coördineert de inzet van deze middelen voor de Achterhoek. De Uitvoeringsagenda^{2.0} is tevens de basis voor de provinciale Gebiedsopgave voor de Achterhoek. Samen met de stuurgroep Achterhoek2020 wordt gekeken op welke onderdelen de provincie kan bijdragen aan de uitvoering. Regio Achterhoek zorgt in veel gevallen voor het aanvragen en verantwoorden van deze subsidies en bijdragen.

Regio Achterhoek speelt een belangrijke rol bij het voorbereiden en verzorgen van subsidieaanvragen in het kader van Europese programma's als INTERREG.

De Achterhoek heeft voor de jaren 2015-2022 de LEADER-status gekregen; Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Ook coördineert ze diverse projecten die vanuit deze fondsen cofinanciering ontvangen.

IV Intergemeentelijke afstemming en betrekken gemeenteraden

Om de bestuurlijke samenwerking in de Achterhoek te versterken, organiseert Regio Achterhoek onder andere ontmoetingen en bijeenkomsten voor college- en raadsleden. Die kunnen zowel een zakelijk als een meer persoonlijk karakter hebben. Dit in de overtuiging dat samenwerken begint bij de basis, het individu. Zowel college- als raadsleden leren elkaar op deze manier beter kennen. Ook zet Regio Achterhoek zich in voor het transparant laten plaatsvinden van regionale besluitvormingsprocessen. Het betrekken van de raden bij beleidsinhoudelijke regionale dossiers is echter de verantwoordelijkheid van de portefeuillehoudersoverleggen. De Regio biedt hierbij kennis en

ondersteuning aan, maar is niet verantwoordelijk voor het proces rondom het betrekken van de gemeenteraden. Wel is de Regio verantwoordelijk voor het betrekken van de raden bij Achterhoek2020 en de kerntaken van de Regio zelf.

De Regio ondersteunt drie intergemeentelijke portefeuillehoudersoverleggen. Daardoor is ze in staat 'dwarsverbanden' tussen beleidsinhoudelijke onderwerpen en tussen projecten aan te brengen, te signaleren en te agenderen. Voor het vormgeven van de programma's Wonen en Bereikbaarheid in de Uitvoeringsagenda^{2.0} zijn de portefeuillehoudersoverleggen primair aan zet. De Regio heeft daarin een coördinerende rol.

V Procesmanagement Achterhoek2020

De Regio heeft een initiërende en coördinerende taak bij de samenwerking tussen Ondernemers, maatschappelijke Organisaties en Overheid. Onder andere door het procesmanagement en de ondersteuning van de stuurgroep Achterhoek2020 en van de regiegroep Smart Industry te verzorgen en door de economische profilering te faciliteren. Vanuit deze rol is het mogelijk verbindingen te leggen tussen het algemeen bestuur, de stuurgroep Achterhoek2020, de provincie en andere gremia en platforms in de Achterhoek.

Regio Achterhoek voert de administratie van de stuurgroep en treedt indien nodig op als rechtspersoon voor de stuurgroep Achterhoek2020.

Uitvoeringsagenda^{2.0}

De Uitvoeringsagenda^{2.0} is begin 2016 vastgesteld. Hij vormt de inhoudelijke basis voor de regionale samenwerking. De agenda geeft richting en prioriteiten aan voor de Achterhoekse lobby, investeringen en profilering. De Achterhoek heeft Smart Industry als strategische focus benoemd en presenteert zich als SmartHub, dé stage- en afstudeerregio met de 'Toekomst in de Maak'. De Regio draagt eronder leiding van de stuurgroep Achterhoek2020 zorg voor dat de Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 actueel blijft en stemt hiervoor af met de partners. Daarnaast is de Regio verantwoordelijk voor de monitoring en communicatie en het leggen van verbindingen tussen projecten.

Regiegroep Smart Industry en economische profilering

Voor het realiseren van het programma Werken in de Uitvoeringsagenda^{2.0} is de regiegroep Smart Industry (samenstelling drie O's) ingesteld. De Regio ondersteunt deze regiegroep procesmatig en voor het onderdeel profilering ook inhoudelijk.

De regiegroep heeft een Masterplan SmartHub opgesteld, met als doel om Smart Werken in de Achterhoek te implementeren en bedrijven en talent te ontwikkelen en aan te trekken. We hebben immers medewerkers met de juiste opleiding en motivatie nodig. Het is belangrijk dat steeds meer Achterhoekse ondernemers en bestuurders deze uitdaging oppakken.

Economische profilering door gerichte communicatie en marketing voor de doelgroepen 'talent' en 'bedrijven' is daarbij van groot belang. Stage-, trainee- en afstudeerplekken vormen een prachtige, laagdrempelige ingang voor talenten en daarom kiest de Achterhoek ervoor zich te profileren als dé stage-, trainee- en afstudeerregio van Nederland. We profileren ons als de SmartHub met de Toekomst in de Maak.

Achterhoek2020 Jong

Achterhoek2020 Jong is een bundeling van jongereninitiatieven in de Achterhoek, die op meerdere manieren samenwerken om de Achterhoek aantrekkelijk te maken en te houden voor jongeren.

Achterhoek2020 Jong voert projecten uit op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en recreatie. Ze zijn bedoeld voor jongeren en worden allemaal door jongeren uitgevoerd. Regio Achterhoek ondersteunt, faciliteert en coördineert de projecten en processen rondom Achterhoek2020 Jong.

Wat mag het kosten?

Programma 1: Strategische agenda	R 2016	B 2017 gewijzigd	B 2018
Bestuur	83.000	148.000	115.000
Belangenbehartiging door een gerichte lobby	453.000	330.000	375.000
Grensoverschrijdende samenwerking	215.000	276.000	289.000
Coördineren van subsidies en projecten	420.000	124.000	126.000
Intergemeentelijke afstemming en betrekken raden	277.000	235.000	238.000
Procesmanagement Achterhoek2020	570.000	340.000	345.000
Lasten	2.018.000	1.453.000	1.488.000
Bestuur	55.000	66.000	37.000
Belangenbehartiging door een gerichte lobby	162.000	-	-
Grensoverschrijdende samenwerking	-	-	-
Coördineren van subsidies en projecten	294.000	-	-
Intergemeentelijke afstemming en betrekken raden	15.000	-	-
Procesmanagement Achterhoek2020	226.000	-	-
Baten derden (exclusief bijdrage gemeenten)	752.000	66.000	37.000
Bestuur	52.000	77.000	73.000
Belangenbehartiging door een gerichte lobby	282.000	319.000	324.000
Grensoverschrijdende samenwerking	214.000	248.000	251.000
Coördineren van subsidies en projecten	126.000	124.000	126.000
Intergemeentelijke afstemming en betrekken raden	262.000	235.000	238.000
Procesmanagement Achterhoek2020	344.000	340.000	345.000
Bijdrage gemeenten	1.280.000	1.343.000	1.357.000
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	14.000	-44.000	-94.000
Onttrekkingen reserves	11.000	44.000	94.000
Toevoegingen reserves	-25.000	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0

Programma 1: Inwonerbijdrage	R 2016	B 2017 gewijzigd	B 2018
Bestuur	0,18	0,26	0,24
Belangenbehartiging door een gerichte lobby	0,95	1,07	1,09
Grensoverschrijdende samenwerking	0,72	0,83	0,84
Coördineren van subsidies en projecten	0,42	0,42	0,42
Intergemeentelijke afstemming en betrekken raden	0,88	0,79	0,80
Procesmanagement Achterhoek2020	1,15	1,14	1,16
Totaal inwonerbijdrage	4,30	4,51	4,55

Toelichting

De mutatie reserve (€94.000) betreft een onttrekking aan de projectenreserve. Het saldo van de projectenreserve wordt ingezet als (gedeeltelijke) dekking voor werkzaamheden voor lobby, subsidies en grensoverschrijdende samenwerking alsmede voor het organiseren van raads- en collegebijeenkomsten.

De stijging van de inwonerbijdrage op dit programma bedraagt € 0,04. De stijging is als volgt te specificeren:

- een stijging voor autonome loonkosten (loonindex 2%, periodieken, nacalculatie) € 0,16
- een daling als gevolg van lagere inschaling vacatureruimte -€ 0,10
- een daling als gevolg van een besparing op kapitaallasten -€ 0,02

Overige beheersmatige kerntaken

Programma 2

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen de beheersmatige kerntaken nazorg regionale stortplaatsen, die op grond van wettelijke bepalingen bij de Regio berusten, en de financiële belangen van de gemeenten bij deze taak effectief en efficiënt behartigen en uitvoeren.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Naar aanleiding van het Koerstraject zijn de taken als beheersmatige kerntaken aangemerkt, waarbij grote financiële belangen speien. In geval van de nazorg stortplaatsen gaat het om de noodzakelijke vorming van een adequate voorziening voor de eeuwigdurende nazorg van de drie regionale stortplaatsen.

Wat zijn onze beleidskaders?

Beleidskaders

Nazorgregeling Wet Milieubeheer (Leemtewet)

Wat gaan we doen?

Werkzaamheden

1. Reguliere nazorg
2. Overdracht nazorgtaak naar Provincie

Ad 1. Reguliere nazorg

Regio Achterhoek voert de jaarlijkse werkzaamheden voor drie stortplaatsen uit, gebaseerd op beschikbare nazorgplannen en uitkomsten van visuele inspecties (toezicht). Dit gebeurt sinds 2004 voor stortplaats 'De Langenberg', sinds 2007 voor stortplaats WAL(D) en sinds 2009 voor stortplaats 't Bellegoor. De nazorgplicht voor stortplaats "De Langenberg" ligt tot 2019 bij de Regio Achterhoek. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg over. In haar vergadering van 26 september 2012 heeft het dagelijks bestuur de intentie uitgesproken de stortplaatsen vervroegd onder te brengen bij de Provincie. De onderhandelingen hierover zijn gestart en worden naar verwachting per 1 juli 2017 bestuurlijk afgerond. Op dat moment zal de begroting worden aangepast door middel van een begrotingswijziging.

Ad 2. Overdracht nazorgtaak naar Provincie

Door een gewijzigde taakinvoering bij de Regio Achterhoek heeft het dagelijks bestuur in zijn vergadering van 26 september 2012 de intentie uitgesproken alle drie stortplaatsen vervroegd onder te brengen bij de provincie. Het overdrachtsproces met de provincie is in gang gezet. Het doel is formele overdracht per 1 januari 2017 van De Langenberg, WAL(d) en 't Bellegoor. In maandelijkse werkgroepvergaderingen, waar ook vertegenwoordigers van de provincie en de gemeenten Berkelland en Winterswijk aan deelnemen, wordt methodisch toegewerkt naar actuele nazorgplannen met het daarop gestoelde doelvermogen. De stortplaatsen moeten in overeenstemming met de vigerende milieuvergunningen worden overgedragen. De juridische overdracht behelst de taken en verantwoordelijkheden, inclusief het juridisch bereikbaar houden van de voorzieningen.

Wat mag het kosten?

Programma 2: Overige beheersmatige kerntaken	R 2016	B 2017 gewijzigd	B 2018
Nazorg stortplaats Langenberg	410.000	231.000	232.000
Nazorg stortplaats Bellegoor	82.000	53.000	53.000
Nazorg stortplaats Wald	119.000	129.000	129.000
Lasten	611.000	413.000	414.000
Nazorg stortplaats Langenberg	410.000	231.000	232.000
Nazorg stortplaats Bellegoor	82.000	53.000	53.000
Nazorg stortplaats Wald	119.000	129.000	129.000
Baten derden (exclusief bijdrage gemeenten)	611.000	413.000	414.000
Nazorg stortplaats Langenberg	-	-	-
Nazorg stortplaats Bellegoor	-	-	-
Nazorg stortplaats Wald	-	-	-
Bijdrage gemeenten	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	-	-	-
Onttrekkingen reserves	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0

Toelichting

Naar verwachting worden de bestuurlijke onderhandelingen voor de overdracht van de stortplaatsen naar de Provincie per 1 juli 2017 afgerond. Op dat moment zal de begroting worden aangepast door middel van een begrotingswijziging.

De kosten voor nazorg worden onttrokken aan de voorziening nazorg. De onttrekkingen voor 2018 zijn als volgt te specificeren:

- Stortplaats de Langenberg	€ 219.000
- Stortplaats 't Bellegoor	€ 53.000
- Stortplaats Wal(d)	€ 129.000
- Totaal	€ 401.000

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de staat van reserves en voorzieningen.

Overige uitgaven en inkomsten

Programma 3

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders	Datum	Orgaan
Financiële verordening 2016 Regio Achterhoek	27 januari 2016	algemeen bestuur
Controleverordening 2007 Regio Achterhoek	18 december 2006	algemeen bestuur
Regeling inkoop en aanbesteding	6 januari 2016	dagelijks bestuur
Treasurystatuut	14 december 2011	algemeen bestuur
Begroting 2017 en meerjarenraming 2017 – 2020	13 juli 2016	algemeen bestuur

Wat gaan we doen?

Werkzaamheden
1. Incidentele financiering
2. Algemeen financieel beleid
3. Treasury

Ad 1. Incidentele financiering

Gedurende een begrotingsjaar kunnen zich onverwachte projecten en uitgaven voordoen. Getracht wordt met passende incidentele maatregelen een zo groot mogelijk begrotingsevenwicht te realiseren met een minimale belasting van de gemeentelijke financiën.

Ad 2. Algemeen financieel beleid

In dit kader vraagt het voldoen aan wettelijke kaders en daarop betrekking hebbende verordeningen continu de aandacht. De verbetering van de beleidscyclus (planning & control) en de inpassing daarvan in de gemeentelijke beleidscyclus vereist veel samenwerking met de gemeenten. We richten onze aandacht daarom continu op de ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (controle op de naleving en relevantie van geldende regelgeving, administratieve organisatie, interne controle, verantwoording en rechtmatigheid van de regio-uitgaven) en de legitimatie van de gemeenteraden op de geëigende momenten in een jaar.

Ad 3. Treasury

De nazorgplicht voor stortplaats "De Langenberg" ligt tot 2019 bij de Regio Achterhoek. Door een gewijzigde taakinvoering bij de Regio Achterhoek wordt ingezet op vervroegde taakoverdracht (1 juli 2017) van de nazorg van de drie regionale stortplaatsen (Langenberg, Bellegoor en WALD) aan de provincie Gelderland. Zodra de nazorggelden worden overgedragen naar de Provincie zal de Regio de bestaande activa (met name personeelshypotheek) moeten financieren met geldleningen. De herfinanciering zal begin 2017 een belangrijk aandachtspunt vormen.

Wat mag het kosten?

Programma 3: Overige uitgaven en inkomsten	R 2016	B 2017 gewijzigd	B 2018
Onvoorzien	169.000	10.000	8.000
Renteresultaat	146.000	192.000	165.000
Bedrijfsvoering	517.000	502.000	516.000
Lasten	832.000	704.000	689.000
Onvoorzien	1.176.000	31.000	31.000
Renteresultaat	159.000	205.000	165.000
Bedrijfsvoering	514.000	474.000	482.000
Baten derden (exclusief bijdrage gemeenten)	1.849.000	710.000	678.000
Onvoorzien	10.000	-21.000	-23.000
Renteresultaat	-2.000	-	-
Bedrijfsvoering	-11.000	-	-
Bijdrage gemeenten	-3.000	-21.000	-23.000
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	1.014.000	-15.000	-34.000
Onttrekkingen reserves	298.000	29.000	34.000
Toevoegingen reserves	-1.312.000	-14.000	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0
Programma 3: Inwonerbijdrage	R 2016	B 2017 gewijzigd	B 2018
Onvoorzien	0,03	-0,07	-0,08
Renteresultaat	-0,01	-	-
Bedrijfsvoering	-0,03	-	-
Totaal inwonerbijdrage	-0,01	-0,07	-0,08

Toelichting

De rekeningcijfers 2016 zijn aangevuld met cijfers uit het vervallen programma termijn gebonden taken. Dit geldt ook voor de begrotingscijfers 2017.

De mutatie reserve (€ 34.000) betreft een onttrekking aan de reserve BWS renteresultaat vanwege voor loonkosten van de medewerkster BWS van € 29.000 vermeerderd met een onttrekking van € 5.000 aan reserve onderhoud huisvesting voor onderhoudskosten.

De daling van de inwonerbijdrage op dit programma bedraagt -€ 0,01. De inwonerbijdrage betreft een budget van € 8.000 (€ 0,02) voor incidenteel onvoorzien en een taakstelling als gevolg van bezuinigingen -/- € 31.000 (-/- € 0,10).

De kosten voor bedrijfsvoering betreffen de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Van deze kosten is een bedrag van € 454.000 overhead. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht onder deel III.

Deel 2

Paragrafen

1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van 3 juni 2016 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt vastgesteld op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de begrote omzet (AB 3 juni 2012), ofwel € 250.000. Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting een eventueel surplus van de algemene reserve bepaald. Dit surplus wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld rekening houdend met de effecten van reeds genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorzien posten.

	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Per 31 december</i>					
- Vrij besteedbaar deel alg. reserve	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
- Stille reserves	memorie	memorie	memorie	memorie	memorie
- onvoorzien	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Weerstandscapaciteit	258.000	258.000	258.000	258.000	258.000

1.3 Risico's

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere wijze zijn te ondervangen. Reguliere risico's (doen zich regelmatig voor en zijn veelal vrij goed meetbaar) maken geen deel uit van de risico's in deze paragraaf. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit het eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit het doen / nalaten van derden en
4. risico's voortvloeiend uit niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

1.3.1 Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Memorieramingen en voorlopige ramingen

In de programma's hebben de memorieposten betrekking op kosten van vacature-invulling, reïntegratietrajecten of onvoorzien kosten. De functie van de memorieramingen is aan te geven dat er een mogelijkheid in zit dat er een bijdrage moet worden verleend of kosten moeten worden gemaakt, maar dat de omvang daarvan op nog geen enkele wijze valt in te schatten.

Inzet van egalisatievoorzieningen of – reserves

Om een egalisatie aan te brengen in de lastenontwikkeling van ondersteunende werkzaamheden om daarmee financiële rust in de exploitatie aan te brengen, kan een egalisatiereserve ingezet worden. Momenteel kent de Regio alleen een egalisatiereserve voor intern onderhoud van het gebouw. Hieraan ligt een onderhoudsplan ten grondslag.

Beheer stortplaatsen

In 2009 zijn de kosten en opbrengsten in het kader van de nazorg geactualiseerd (nazorgplannen) en is de voorziening hiervoor op peil gebracht. Afwijkingen ten opzichte van gehanteerde uitgangspunten (o.a. rente%, afschrijvingstermijnen en tarieven) kunnen zowel voordelige als nadelige financiële gevolgen hebben. Bij nadelige financiële gevolgen zullen de deelnemende gemeenten worden aangesproken.

1.3.2 Risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Projectsubsidies

Er worden voor diverse projecten subsidies ontvangen van o.a. Provincie, Ministerie en Euregio. Op grond van de evaluatie van een project kan sprake zijn van een terugbetaling van een ontvangen voorschot. Tekorten als gevolg van bijgestelde subsidiebeschikkingen, blijven voor risico en rekening van de deelnemende gemeenten.

1.3.3 Risico's voortvloeiend uit het doen / nalaten van derden

Schadeclaims onrechtmatige overheidsdaad en productverantwoordelijkheid

De Regio wordt soms geconfronteerd met schadeclaims. Naar aanleiding van een brand bij Moram in 's-Heerenberg is een claim neergelegd bij de Regio (Regionale Brandweer). Na een jarenlange onzekerheid over de financiële uitkomsten is in 2013 een maximale claim toegewezen die binnen de verzekeringspolis past. Er zijn dus geen financiële gevolgen voor de Regio. Inmiddels is in 2016 de hoofdprocedure afgerond en krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. Er ligt echter nog wel een claim van Bosman.

1.3.4 Risico's voortvloeiend uit niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

Inflatieontwikkeling loon- en prijsstijging

Wanneer CAO-onderhandelingen of het algemene prijspeil hogere (of lagere) ontwikkelingen geeft, kan dit doorwerken in lopende contracten en subsidierelaties. Mocht de loonontwikkeling van de ambtenarensalarissen anders uitvallen, zal één en ander doorwerken in het jaarresultaat.

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden vanaf 2009. De hypotheek voor personeelsleden van uitgetreden organisatie-onderdelen zijn bevroren. De restschuld van de hypotheek afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 49%. Hierbij laten we de waardestijgingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%).

De voorziening nazorg stortplaatsen maakt het voor de Regio mogelijk om eigen investeringen intern te financieren. Wanneer de voorziening wordt aangesproken voor uitgaven, dan wel wordt overgedragen aan de Provincie kan, afhankelijk van de rente op de kapitaalmarkt, een nadeel ontstaan.

Secundaire arbeidsvoorwaarden

Op grond van het cafetariamodel kan het personeel verlofdagen kopen of verkopen. Dit heeft financiële consequenties dan wel gevolgen voor het aantal beschikbare uren. De financiële gevolgen komen jaarlijks ten laste van het jaarresultaat, omdat vooraf nauwelijks een inschatting gemaakt kan worden van deze financiële gevolgen. Deze kunnen jaarlijks behoorlijk fluctueren.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV is voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2016	Begroting 2017 primair	Begroting 2017 bijgesteld	Begroting 2018
netto schuldquote	-75%	-11%	-145%	-132%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-134%	-187%	-223%	-211%
solvabiliteitsratio	16%	3%	16%	17%
structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	0%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. Deze ratio blijft heel constant. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het weerstandsniveau worden uitgekeerd aan de gemeenten. De toename van de ratio in 2016 wordt veroorzaakt door de krimpgelden (€ 1 miljoen) die bij de Regio zijn gereserveerd. Zodra deze middelen worden uitgegeven zal de ratio weer afnemen.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van de Regio geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

Het geformuleerde plafond voor het weerstandsvermogen is vastgesteld op € 250.000. Het begrote vrij besteedbare deel van de algemene reserve per 31 december 2020 bedraagt € 250.000. De begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2020 bedraagt € 258.000. Er is geen sprake van een surplus van de algemene reserve.

De Regio heeft geen risicodossiers meer die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen.

2. Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. In de financieringsparagraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2016)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2016)

Naar verwachting worden medio 2017 de nazorgtaken voor de stortplaatsen, en de daarbij behorende doelvermogens, overgedragen aan de Provincie. Op het moment dat dit gebeurt zal de Regio mogelijk financiering moeten aantrekken in verband met uitstaande personeelshypotheek (zie toelichting onder 2.2). Omdat op dit moment nog geen inschatting is te maken van de doelvermogens worden de financiële consequenties hiervan in deze paragraaf buiten beschouwing gelaten.

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen lopen in 2018. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2018 € 212.000 (8,2% * € 2.591.000). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

Onderstaande tabel geeft de liquiditeitsplanning weer:

Stand 1/1 (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Liquide middelen begin	8.833	8.376	7.904	7.422	6.932
Ontvangsten	1.494	1.504	1.520	1.537	1.554
Uitgaven	1.951	1.976	2.002	2.027	2.054
Liquide middelen eind	8.376	7.904	7.422	6.932	6.432

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. De Regio heeft momenteel geen geldleningen aangetrokken.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat is gebaseerd op het totaal van uitstaande hypotheek (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheek, omdat de personeelshypotheek niet direct contant kunnen worden gemaakt op het moment dat gelden voor de nazorg stortplaatsen nodig zijn. De financiering geschiedt namelijk nu nog met eigen voorzieningen voor nazorg en calamiteiten stortplaatsen (interne financiering). In 2016 is ruim € 2 miljoen ontvangen aan aflossingen op personeelshypotheek. Er worden alleen vaste geldleningen afgesloten met een rentepercentage van minder dan 4% omdat dit het gemiddelde rentepercentage van de personeelshypotheek is. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
Investerings (bestaand)	51	42	33	24	15
Ambtenarenhypotheek	1.972	1.946	1.920	1.894	1.868
Vervangingsinvesteringen (MDR)	-	-	-	-	-
Nieuw beleid	-	-	-	-	-
Te financieren activa (A)	2.023	1.988	1.953	1.918	1.883
Reserves	1.811	1.820	1.691	1.656	1.621
Voorzieningen	3.841	3.420	3.139	2.858	2.577
Geldleningen	-	-	-	-	-
Financieringsmiddelen (B)	5.652	5.240	4.830	4.514	4.198
Financieringstekort (A-B)					
Financieringsoverschot (B-A)	3.629	3.252	2.877	2.596	2.315

Uit de tabel blijkt voor de komende jaren dat de activa grotendeels uit ambtenaren-hypotheek bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheek meer mogelijk zijn; de bestaande hypotheek lopen wel door tot het einde van de contractduur. In 2016 is ruim € 2 miljoen ontvangen aan aflossingen op personeelshypotheek. De substantiële middelen in de voorzieningen omvatten voornamelijk de verplichte vorming van voorzieningen voor de nazorg van de stortplaatsen "De Langenberg", "t Bellegoor" en "WALD" (zie voor nadere toelichting staat van reserves en voorzieningen). In 2014 is op basis van een voorlopige aanslag een bedrag van € 6 miljoen van de Regio overgedragen aan het Provinciaal Nazorgfonds. Tevens is € 4 miljoen overgedragen van 't Bellegoor en Wald. De provincie geeft een rendement van 4,6%.

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de Regio bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt, behalve wanneer de voorziening nazorg stortplaatsen gebruikt moet worden. Naar verwachting worden medio 2017 de nazorgtaken voor de stortplaatsen, en de daarbij behorende doelvermogens, overgedragen aan de Provincie. Zodra die gelden worden overgedragen naar de Provincie, is sprake van een nieuwe situatie. Dan zal de Regio de bestaande activa moeten financieren met geldleningen. Omdat op dit moment nog geen inschatting is te maken van de doelvermogens worden de financiële consequenties hiervan in deze paragraaf buiten beschouwing gelaten.

3. Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft een inzicht in de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering omvat alle faciliteiten en randvoorwaarden die benodigd zijn om de gewenste dienstverlening aan de gemeenten in de regio te realiseren. Om de dienstverlening steeds verder te kunnen verbeteren en in te spelen op de veranderingen binnen de organisatie, is de bedrijfsvoering steeds in beweging. Bij de keuzes die worden gemaakt houden we de behoefte van de gemeenten aan inzicht in en verantwoording over de financiële huishouding steeds goed voor ogen. Het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer staat voorop.

3.2 Wat doen we daarvoor?

Bestuursondersteuning

De bestuurlijke werkzaamheden zijn vooral geënt op coördinatie bij de besluitvormingsprocessen (verzorgen van vergaderstukken voor AB en DB) en ondersteuning van het bestuur van de 30's. De voorlichting aan de bestuursorganen, waarmee de Regio een bestuurlijke relatie heeft, wordt eveneens gecoördineerd door de bestuursondersteuner.

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van de begroting, de jaarrekening, rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten en het voeren van de financiële administratie. Voor de werkwijze binnen Regio is de continue afstemming van de planning en control cyclus met de gemeentelijke beleidscycli een belangrijk item.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en personeelsbeleid is een contract afgesloten met de Gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met de gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van de Regio.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen. In de huidige samenstelling is continue bezetting gerealiseerd.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. De digitalisering van archieven is een belangrijk aandachtspunt. Het doel van digitalisering van archieven is enerzijds het opvangen van gebrek aan fysieke archiefruimte, anderzijds het optimaliseren van de dienstverlening aan de organisatie.

3.2 Wat mag het kosten?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting 2017	Begroting 2018
Inhuur derden	20.000	20.000
Huisvestingskosten	96.454	97.585
Automatiseringskosten	27.000	26.500
Budgetten voor bestuur (incl bijeenkomsten colleges en raden)	18.636	18.732
Accountantskosten	14.000	14.000

Voor de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in deel III.

Deel 3

Uiteenzetting financiële positie

1. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Programma	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten			
Strategische Agenda	2.018.000	1.453.000	1.488.000
Nazorg stortplaatsen	611.000	413.000	414.000
Overige uitgaven en inkomsten	832.000	704.000	689.000
TOTAAL LASTEN	3.461.000	2.570.000	2.591.000
Baten (exclusief bijdrage gemeenten)			
Strategische Agenda	752.000	66.000	37.000
Nazorg stortplaatsen	611.000	413.000	414.000
Overige uitgaven en inkomsten	1.849.000	710.000	678.000
TOTAAL BATEN	3.212.000	1.189.000	1.129.000
Bijdrage gemeenten			
Strategische Agenda	1.280.000	1.343.000	1.357.000
Nazorg stortplaatsen	0	0	0
Overige uitgaven en inkomsten	-3.000	-21.000	-23.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	1.277.000	1.322.000	1.334.000
GEREALISEERD TOTAAL VAN SALDO BATEN EN LASTEN	1.028.000	-59.000	-128.000
Mutatie reserves			
Strategische Agenda	-14.000	44.000	94.000
Nazorg stortplaatsen	0	0	0
Overige uitgaven en inkomsten	-1.014.000	15.000	34.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-1.028.000	59.000	128.000
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0

2. MEERJARENRAMING 2018-2021

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten				
Strategische Agenda	1.488.000	1.488.000	1.417.000	1.440.000
Nazorg stortplaatsen	414.000	414.000	414.000	414.000
Overige uitgaven en inkomsten	689.000	689.000	689.000	689.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten</i>				
Salarissen en sociale lasten		22.000	22.000	23.000
Prijsindex		1.000	1.000	1.000
TOTAAL LASTEN	2.591.000	2.614.000	2.543.000	2.567.000
Baten (exclusief bijdrage gemeenten)				
Strategische Agenda	37.000	37.000	37.000	37.000
Nazorg stortplaatsen	414.000	414.000	414.000	414.000
Overige uitgaven en inkomsten	678.000	678.000	678.000	678.000
TOTAAL BATEN	1.129.000	1.129.000	1.129.000	1.129.000
Bijdrage gemeenten				
Strategische Agenda	1.357.000	1.357.000	1.380.000	1.403.000
Nazorg stortplaatsen	0	0	0	0
Overige uitgaven en inkomsten	-23.000	-23.000	-23.000	-23.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten</i>				
Gemeentelijke bijdrage		23.000	23.000	24.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	1.334.000	1.357.000	1.380.000	1.404.000
GEREALISEERD TOTAAL SALDO	-128.000	-128.000	-34.000	-34.000
Mutatie reserves				
Strategische Agenda	94.000	94.000	0	0
Nazorg stortplaatsen	0	0	0	0
Overige uitgaven en inkomsten	34.000	34.000	34.000	34.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES	128.000	128.000	34.000	34.000
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

3. Toelichting op baten en lasten

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatiebegroting 2018 van de Regio.

3.1 Algemene financiële beschouwing

3.1.1 Uitgangspunten programmabegroting 2018

Het algemeen bestuur heeft op 25 januari 2017 ingestemd met het hanteren van prijsindex uit de septembercirculaire 2016 als maximale stijging van de inwonerbijdrage 2018 (conform voorstel gemeenten voor gemeenschappelijke regelingen). Voor de Regiobegroting 2018 betekent dit een maximale stijging van de inwonerbijdrage van 0,90%.

	Prijsontwikkeling		Loonontwikkeling	
	2017	2018	2017	2018
- prijsmutatie BBP (septembercirculaire 2016)	0,90%	0,90%		
- Overheidsconsumptie beloning werknemers			1,90%	2,00%
Begroting Regio (excl. nacalculatie)	0,50%	0,90%	2,00%	2,00%

Het rentepercentage voor toevoeging van rente aan reserves, opgenomen in de Staat van reserves en voorzieningen, wordt voor 2018 voorlopig op 3,5% vastgesteld. Ten aanzien van het rentepercentage voor nieuwe investeringen per 1 januari 2018 wordt uitgegaan van 1,0%.

3.1.2 Bijdrage per inwoner begroting 2018

De Regiobegroting bevat de strategische kerntaken (belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen) en de uitvoering van beheersmatige kerntaken (stortplaatsen). Het programma termijngebonden (afbouw-) taken vervalt vanaf 2018 in verband met einde van de subsidieactiviteiten BWS in 2017. Voor de strategische kerntaken wordt altijd een bijdrage van de gemeenten gevraagd en de kosten van de stortplaatsen komen ten laste van de voorziening.

	<i>Totaal</i>	<i>Per inw</i>
Bijdrage van de gemeenten 2017	1.322.120	4,44
Stijging 0,9% in verband met index gemeenschappelijke regelingen	<u>11.974</u>	<u>0,03</u>
Bijdrage van gemeenten 2018 bestaand beleid	1.334.094	4,47
Af: bijdrage gemeente Montferland (uit uittredingsvergoeding)	<u>- 157.547</u>	
Bijdrage van gemeenten 2018	1.176.547	4,47

Van de bijdrage gemeenten ad € 1.334.000 wordt € 158.000 betaald uit de uittredingsvergoeding van de gemeente Montferland. De uittredingsvergoeding van gemeente Montferland bedraagt € 414.189 (€ 460.942 minus verrekening aandeel algemene reserve € 46.753) conform voorstel algemeen bestuur 13 juli 2016.

3.1.3 Projectbijdrage

De besluitvorming over de (inter)gemeentelijke deelname aan de projecten loopt via de portefeuillehoudersoverleggen, de colleges en indien nodig de raden. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling, met een eigen financiering en organisatorische vormgeving.

3.1.4 Meerjarenbeeld en risico's

In de meerjarenraming (deel 3 paragraaf 2) zijn de meerjarige structurele aanpassingen op het gebied van salarissen en prijsindex doorgerekend. Over de meerjarenperiode 2018 – 2021 geeft de inwonerbijdrage de volgende ontwikkeling te zien:

	2018	2019	2020	2021
Autonome kostenstijging	€ 0,16	€ 0,09	€ 0,09	€ 0,09
Stijging aantal inwoners	-	pm	pm	pm
Besparingen	- € 0,13	-	-	-
Totaal per inwoner	€ 0,03	€ 0,09	€ 0,09	€ 0,09

In verband met het uitreden van Montferland wordt de bijdrage van Montferland voor 2018 nog 100% betaald uit de uitredingsvergoeding. De structurele financiële gevolgen van het uitreden van Montferland zullen worden betrokken in de doorontwikkeling medio 2017. Hiermee is in de meerjarenraming nog geen rekening gehouden. Eventuele financiële gevolgen worden verwerkt in een begrotingswijziging.

3.1.5 Begroot bedrag onvoorzien

Het budget voor onvoorzien uitgaven is in de begroting 2018 verlaagd met € 2.000 naar € 8.000. Dit is opgenomen in het programma Overige uitgaven en inkomsten.

3.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

De onttrekkingen aan reserves en voorzieningen zijn als volgt:

Reserve	Progr.	Kosten	Mut.	Bedrag
Projectenreserve	1	kosten projecten	O	- 94.000
Reserve onderhoud	3	onderhoudskosten	O	- 5.000
BWS Renteresultaat	3	loonkosten voormalig BWS	O	- 29.000
totale mutatie reserves Regio			O	128.000
Voorziening	Progr.	Kosten	Mut.	Bedrag
Risico wachtgelden	1	wachtgelden	O	- 37.000
Nazorg Langenberg	2	70.1 t/m 70.3 bijdrage stortplaats	O	- 401.000
		70.1 rentetoevoeging	T	156.000
totale mutatie voorzieningen Regio			T	282.000

* Mut. : Mutatie O = Onttrekking en Mutatie T = Toevoeging

3.3 Investerings

Voor 2018 zijn er geen vervangingsinvesteringen geraamd.

3.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten.

Incidentele baten en lasten		2018	2019	2020	2021
Strategische agenda	Lasten	94.000	-	-	-
	Baten	-	-	-	-
Overige uitgaven en inkomsten	Lasten	-	-	-	-
	Baten	-	-	-	-

3.5 Geprognosticeerde balans

Volgens de BBV is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen.

Activa per 31 december	2016	2017	2018
Materiële vaste activa	42	51	42
Financiële vaste activa	2.690	1.972	1.946
Vlottende activa	10.229	9.203	8.746
Totaal activa	12.961	11.226	10.734

Passiva per 31 december	2016	2017	2018
Eigen vermogen	2.009	1.811	1.820
Voorzieningen	4.113	3.841	3.420
Vaste schulden met rentelooptijd > 1 jaar	13	-	-
Vlottende passiva	6.826	5.574	5.494
Totaal passiva	12.961	11.226	10.734

Bij de reserves en voorzieningen (bijlage 6 deel 3) wordt voorgesteld een bedrag van € 138.000 over te hevelen van wachtgeldvoorziening naar bestemmingsreserve. Dit is reeds verwerkt in bovenstaande geprognosticeerde balans.

4. FORMATIEPLAN REGIO ACHTERHOEK 2018

<u>Formatie</u>	<u>Toegestane formatie</u>				<u>Detach. van derden</u>
	<u>per 01-02-17</u>	<u>waarvan: detach.</u>	<u>vacature</u>	<u>wachtgeld</u>	
<u>Programma's en operaties</u>					
Secretaris	1,00		1,00		0,77
Procesmanager	1,89		0,89		
Procesmedewerker	3,67		0,94		
Medewerker grens	1,00				
Bestuursondersteuner	0,50				
Communicatieadviseur	1,34				
Totaal programma's en operaties	9,40	0,00	2,83	0,00	0,77
<u>Leiding en ondersteuning</u>					
Financieel beheermedewerker	1,52		0,10		
Financieel beleidsmedewerker	0,75				
Mdw. doc. informatievoorziening	0,50				
Secretaresse	0,83				
Totaal leiding en ondersteuning	3,60	0,00	0,10	0,00	0,00
<u>Afbouwtaken</u>					
BWS	0,42				
Totaal afbouwtaken	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00
<u>Stortplaatsen (beheersmatige kerntaak)</u>					
Medewerker stortplaatsen	0,50		0,50		
Totaal stortplaatsen	0,50	0,00	0,50	0,00	0,00
Totaal in dienst:	13,92	0,00	3,43	0,00	0,77
waarvan vacature	3,43				
waarvan gedetacheerd naar derden	0,00				
Gedetach. van derden	0,77				

TOELICHTING OP HET FORMATIEPLAN

In bovenstaand overzicht is per afdeling aangegeven wat de toegestane formatie per 1 februari 2017 is. De gegevens zijn uitgedrukt in fulltime eenheden. De formatie wordt structureel ingezet voor de regiotaken conform vastgesteld beleid en voornamelijk ingevuld door medewerkers met een vast dienstverband bij de Regio Achterhoek. De gegevens, zoals opgenomen in dit overzicht, zijn gebruikt ten behoeve van het opstellen van de raming salarissen en sociale lasten voor de begroting 2018. De detachering vanuit derden aan de Regio is niet meegeteld in de toegestane formatie. Daarvoor worden zonnodig afzonderlijke budgetten in de begroting opgenomen. Voor de huidige detachering geldt dat dit uit vacatureruimte wordt betaald. De detachering van de Regio naar derden vanuit de situatie van boventaligheid is eveneens niet meegeteld evenals de opbrengsten die hier tegenover staan.

Ontwikkelingen formatie 2018

De totale formatie van de Regio bedraagt 13,92 fte. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de boventallige medewerkers en de wachtgelders.

Onderdeel	Taak	2016	2017	2018	Vershil 17-18
Programma's en operaties	Strategisch	9,40	9,40	9,40	-
Leding en ondersteuning	Strategisch	3,60	3,60	3,60	-
Stortplaatsen	Beheersmatig	0,50	0,50	0,50	-
Termijnggebonden taken	Afbouw	0,42	0,42	0,42	-
TOTAAL		13,92	13,92	13,92	-

Vacatures

De totale vacatureruimte bedraagt 3,43 fte, dit is als volgt onder te verdelen:

- Secretaris	1,00 fte
- Procesmanager	0,89 fte
- Procesmedewerker	0,94 fte
- Stortplaatsen (medewerker stort en financiën stort)	<u>0,60 fte</u>
Totaal	3,43 fte

De vacatures voor de stortplaatsen zullen niet meer worden ingevuld in verband met de overdracht van de werkzaamheden naar de Provincie. Voor de overige functies geldt dat deze, gelet op de doorontwikkeling, niet zijn opengesteld maar op interimbasis en middels tijdelijke urenuitbreiding van huidige medewerkers worden ingevuld.

Wachtgelders

De Regio kent voor 2018 2 wachtgelders. Deze komen voor rekening van de Regio. Overeenkomstig het besluit van het algemeen bestuur worden de salariskosten van de wachtgelders gedekt uit de Voorziening Risico Wachtgelden.

Detachering

In totaal is er één medewerker werkzaam die (gedeeltelijk) worden gedetacheerd naar een externe organisatie.

Bepaling loonsom

In de raming van salarissen en sociale lasten wordt uitgegaan van de werkelijke structurele loonkosten per 1 februari 2017, gecorrigeerd voor een autonome loonstijging (CAO, periodieken, functiewaardering). De salarisindex voor 2018 bedraagt 2%. Voor vacatures worden het midden van de schaal voor desbetreffende functies gehanteerd. De totale loonsom voor 2018 bedraagt exclusief wachtgelders € 1.100.000.

Netto-uren

De productieve uren ofwel netto-uren bedragen 1.350 uren per formatieplaats, in overeenstemming met algemeen gehanteerde normen.

<i>Omschrijving per fulltime fte</i>	<i>Uren</i>	
Bruto beschikbare tijd	5 x 52 x 7,2	1.872
Verlof feestdagen	8 x 7,2	57
Normaal en buitengewoon verlof	27,5 x 7,2	198
Ziekteverzuim	5%	82
Aanwezige uren		1.535
Algemeen overleg		50
Opleiding en bijhouden literatuur		30
Frictie-uren (verplaatsing, verzorging, ed.)		105
Totaal indirecte uren		185
Netto werkuren (aanwezige – indirecte uren)		1.350

5. Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven

5. Staat van geactiveerde kapitaallasten

Omschrijving van de kapitaaluitgaven	wijziging	jaar van aanschaf	jaar van vervanging	aanschafwaarde 1-1-2017	+ aanschafwaarde 1-1-2018	- aanschafwaarde 31-12-2018	termijn	rente%	afschr. per 1-1-2018	afschr. in 2018	aflossing in 2018	Boekwaarde 1-1-2018	Boekwaarde 31-12-2018	Rente-lasten	Totaal wld kapitaallast
Huisvesting															
Smerbord	1e wijz. 16	2017	2022	0	5.000	0	5	1,50%	970	985	0	4.030	3.045	60	1.045
Totaal huisvesting				0	5.000	0	5	1,50%	970	985	0	4.030	3.045	60	1.045
Meubilair															
Vervangingsinvesteringen meubilair	1e wijz. 05	2007	2019	2.456	2.456	2.456	12	4,75%	2.195	261	0	281	0	12	273
Inrichting receptie		2012	2024	16.617	16.617	16.617	12	3,00%	7.184	1.386	0	9.433	8.046	283	1.669
Inrichting patio		2012	2024	4.013	4.013	4.013	12	3,00%	1.736	335	0	2.277	1.943	68	403
Inrichting kantoorruimten		2012	2024	33.970	33.970	33.970	12	3,00%	14.686	2.834	0	19.284	16.460	579	3.413
Inrichting bestuurskamer		2012	2024	3.882	3.882	3.882	12	3,00%	1.678	324	0	2.204	1.880	66	390
Vervangingsinvesteringen meubilair		2017	2029	1.518	1.518	1.518	12	1,50%	116	118	0	1.402	1.284	21	139
Totaal meubilair basis				60.938	62.456	0			27.595	5.258	0	34.861	29.603	1.029	6.288
Meubilair specials															
Archiefkasten DIV	1e wijz. 12	2017	2027	3.780	3.780	3.780	10	1,50%	353	358	0	3.427	3.069	51	410
Archiefkasten	1e wijz. 12	2012	2022	6.220	6.220	6.220	10	3,00%	2.882	629	0	3.338	2.709	100	729
Totaal meubilair specials				6.220	10.000	0			3.235	988	0	6.765	5.778	152	1.139
Automatisering specials															
Procesbeschrijving (special)	1e wijz. 14	2017	2022	5.000	5.000	5.000	5	1,50%	970	985	0	4.030	3.045	60	1.045
Forumapplicatie website	1e wijz. 12	2017	2022	1.700	1.700	1.700	5	1,50%	330	335	0	1.370	1.035	21	355
Totaal automatisering specials				0	6.700	0			1.300	1.320	0	5.400	4.080	81	1.401
Automatisering (excl. netwerk) #huur via docinchem															
Totaal automatisering basis				0	0	0			0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL				67.158	16.998	0			33.099	8.551	0	51.057	42.506	1.322	9.873

6. Staat van reserves en voorzieningen (incl. toelichting)

6. STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam reserve	Saldo begin 2017	Vermeerdering 2017	Dotaties 2017	Onttrekkingen 2017	Saldo begin 2018	Vermeerdering 2018	Dotaties 2018	Onttrekkingen 2018	Saldo per 31-12-2018
		3,50%				3,50%			
Algemene reserves									
Algemene reserve	286.289	10.020	0	46.753	249.556	0	0	0	249.556
ALGEMENE RESERVE	286.289	10.020	0	46.753	249.556	0	0	0	249.556
Bestemmingsreserve									
Projectenreserve Regio Achterhoek	279.795	0	0	94.000	185.795	0	0	94.000	91.795
Reserve regionale projecten	1.135.240	0	0	0	1.135.240	0	0	0	1.135.240
Reserve doortwikkelling	0	0	0	0	0	0	138.000	0	138.000
Reserve huisvesting	91.213	0	0	5.000	86.213	0	0	5.000	81.213
BWS renteresultaat	183.000	0	0	28.981	154.019	0	0	29.369	124.650
BESTEMMINGRESERVES	1.689.248	0	0	127.981	1.561.267	0	138.000	128.369	1.570.898
TOTAAL RESERVES	1.975.537	10.020	0	174.734	1.810.824	0	138.000	128.369	1.820.455
Voorzieningen									
Risico wachtgelden	411.804	0	0	37.000	374.804	0	0	175.000	199.804
Nazorg stortplaatsen (*)	3.701.053	166.547	0	401.626	3.465.975	155.969	0	401.344	3.220.600
VOORZIENINGEN	4.112.857	166.547	0	438.626	3.840.779	155.969	0	576.344	3.420.404
TOTAAL VOORZIENINGEN	4.112.857	166.547	0	438.626	3.840.779	155.969	0	576.344	3.420.404
TOTAAL-GENERAAL	6.088.394	176.568	0	613.359	5.651.602	155.969	138.000	704.713	5.240.859

(*) rentetoevoeging voorziening nazorg 4,5%

TOELICHTING BIJ STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt onderscheid tussen reserves en voorzieningen.

Reserves

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waaraan geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming(doel) is gegeven. Deze bestemming kan te allen tijde worden opgeheven; er zitten geen verplichtingen naar derden achter.

Het rechtstreeks aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen is niet toegestaan. Dit moet plaats vinden via de exploitatie.

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn. De voorziene lasten moeten hun oorsprong in het verleden hebben (voor balansdatum). De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Rentetoevoeging

Het rentepercentage voor toevoeging van rente aan de reserves is gebaseerd op de depositorente en bedraagt voor 2018 3,5%. De rentetoevoeging aan de voorziening "Nazorg de Langenberg" bedraagt 4,5%. Dit rentepercentage wordt gebruikt bij het bepalen van de doelvermogens van de nazorgplannen van de drie intergemeentelijke stortplaatsen (zie nadere toelichting onder voorziening "Nazorg de Langenberg").

1. Algemene reserve

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van de tegenvallers in het jaarresultaat. Door het algemeen bestuur is bepaald (AB 3 juni 2012) dat het plafond van de algemene reserve gebaseerd op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de jaarlijkse begrotingsomzet, ofwel € 250.000.

Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 249.556. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de omvang van de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve projecten

De projectenreserve is gevormd om werkzaamheden voor lobby, grens en subsidies te financieren en kan eveneens gebruikt worden voor cofinanciering van projecten. De reserve wordt gevoed met positieve resultaten van uitgevoerde gesubsidieerde projecten als gevolg van 'terugverdiende' eigen uren van Regio-medewerkers. Voor 2018 wordt een onttrekking gedaan van € 94.000.

Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 91.795.

Bestemmingsreserve regionale projecten

De projectenreserve is gevormd om te kunnen beschikken over 'co'-financiering voor regionale projecten binnen het thema bevolkingsdaling (besluit algemeen bestuur 23 maart 2016). De reserve is in 2016 in eerste aanzet gevoed met de krimpgebieden van BZK (€ 1 miljoen) en het surplus van de algemene reserve. Met aparte besluitvorming kan op een later moment worden besloten om ook andere middelen toe te voegen.

De middelen worden voor het grootste deel ingezet voor een transformatiefonds vastgoed (AB 19 september 2016). De precieze uitwerking van de inzet wordt nog uitgewerkt.

Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 1.135.240.

Bestemmingsreserve doorontwikkeling

Zie voorstel bij voorziening risico wachtgebieden.

Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 138.000.

Bestemmingsreserve onderhoud huisvesting

Het pand Terborgseweg 21 te Doetinchem wordt met ingang van 1 augustus 2012 gehuurd. Het buitenonderhoud komt voor rekening van de eigenaar, het interne (binnen) onderhoud komt voor een groot deel voor rekening van de huurder. De gemiddelde onttrekking op basis van het meerjarig onderhoudsplan is € 10.000 per jaar.

Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 81.213.

Bestemmingsreserve BWS-renteresultaat

Het saldo van deze reserve is ontstaan uit rentevoordelen over toegekende BWS-budgetten en uitbetaling van de subsidie aan belanghebbenden. De regeling is inmiddels volledig uitbetaald. De bestemmingsreserve BWS renteresultaat dient nog voor de loonkosten voor de medewerker BWS. Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 124.650.

3. Voorzieningen

Voorziening risico wachtgelden

De voorziening omvat bestaande wachtgeldverplichtingen, mogelijke aanspraken voor structurele detachering en mogelijke aanspraak bij afloop van projecten. De voorziening is op grond van het BBV niet verplicht. Omdat de Regio fors is ingekrompen, is de mogelijkheid om wachtgelden te kunnen herplaatsen ter voorkoming van wachtgelden praktisch nihil. De omvang van de voorziening dient zodanig te zijn dat de bestaande en de te verwachten aanspraken op wachtgeld kunnen worden gedekt. Op dit moment is er sprake van 2 wachtgelden waarvan de kosten ten laste van de voorziening worden gebracht. De bedragen van deze voorziening zijn ultimo 2016 berekend op het maximale risico dat Regio Achterhoek loopt in de toekomstige uitbetaling van deze wachtgelden. In de loop van 2016 is gebleken dat een van de twee medewerkers een voorwaardelijke WIA loon gerelateerde uitkering ontvangt, waardoor de daadwerkelijke uitbetaling naar alle waarschijnlijkheid lager zal zijn dan het voorziene bedrag. Met het oog op de uittreding van gemeente Montferland en het doorontwikkelingstraject waarin Regio Achterhoek zich bevindt, is besloten de voorziening wachtgelden voor 2016 te handhaven op het maximale niveau in afwachting van nadere besluitvorming hieromtrent bij de begroting 2018.

Bij een worst case scenario voor de 2 lopende wachtgeldverplichtingen is op 31 december 2018 nog een bedrag benodigd van € 200.000.

Voorstel:

Omdat de financiële gevolgen van de uittreding van Montferland en het doorontwikkelingstraject nog niet op betrouwbare wijze kan worden geschat kan dit bedrag volgens de accountant niet als voorziening gehandhaafd blijven en wordt voorgesteld € 138.000 over te hevelen naar een bestemmingsreserve doorontwikkeling organisatie. Dit is reeds verwerkt in bijlage 6.

Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 199.804.

Nazorg stortplaatsen

De nazorgplicht voor stortplaats "De Langenberg" ligt tot 2019 bij de Regio Achterhoek. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg over. De voorziening dient toereikend te zijn voor zowel de nazorg tot 2019, als voor de eeuwigdurende nazorg, die door de provincie wordt overgenomen. Naast de zorgplicht wordt in 2019 eveneens de opgebouwde voorziening (inclusief renteresultaat) aan de provincie overgedragen. Op grond van bestuursbesluiten op 9 maart 1998 (intentie overname 't Bellegoor en 't Wald) en op 22 april 2009 (uitvoering overdracht) zijn in deze voorziening ook de nazorgkosten voor de intergemeentelijke stortplaatsen 't Bellegoor en 't Wald meegenomen. In haar vergadering van 26 september 2012 heeft het dagelijks bestuur de intentie uitgesproken de stortplaatsen vervroegd onder te brengen bij de Provincie. De onderhandelingen hierover zijn gestart en worden naar verwachting medio 2017 bestuurlijk afgerond. De Regio heeft in 2014 een betaling gedaan op een voorlopige aanslag in het nazorgfonds ad € 6 mln. De middelen van 't Bellegoor en 't Wald ad € 4 mln zijn in 2014 rechtstreeks overgedragen aan het provinciaal nazorgfonds op basis van een voorlopige belastingaanslag. Het nazorgfonds geeft een rendement van 4,6%.

Op 31 december 2018 bedraagt het begrote saldo € 3.220.600.

7. Taakvelden

TAAKVELDEN 2018

Volgnummer en omschrijving	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	7.3 afval	8.3 wonen	Totaal
Lasten							
10.1 Samenwerking gemeenten	5.000	13.705	0	0	0	0	18.705
10.2 Bestuursapparaat	72.926	21.935	0	1.000	0	0	95.861
90.. Strategische agenda	960.824	412.391	0	0	0	0	1.373.215
70.1 Nazorg stortplaats Langenberg	0	3.369	0	0	227.912	0	231.281
70.2 Nazorg stortplaats Bellegoor	0	994	0	0	52.277	0	53.271
70.3 Nazorg stortplaats Wald	0	1.490	0	0	127.502	0	128.992
80.1 Termijngelbonde taken	0	0	0	0	0	0	0
10.3 Onvoorzijene uitgaven	0	0	0	8.000	0	0	8.000
130.1 Kpl. Kapitaallasten	0	0	165.520	0	0	0	165.520
Totaal exploitatie (exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)	1.038.750	453.884	165.520	9.000	407.691	0	2.074.844
Kostenplaats bedrijfsvoering							515.954
Totaal lasten Regio achterhoek							2.590.798

Volgnummer en omschrijving	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	7.3 afval	8.3 wonen	Totaal
Baten							
10.1 Samenwerking gemeenten	18.705	0	0	0	0	0	18.705
10.2 Bestuursapparaat	90.861	0	0	5.000	0	0	95.861
90.. Strategische agenda	1.284.215	0	0	89.000	0	0	1.373.215
70.1 Nazorg stortplaats Langenberg	0	0	0	0	231.281	0	231.281
70.2 Nazorg stortplaats Bellegoor	0	0	0	0	53.271	0	53.271
70.3 Nazorg stortplaats Wald	0	0	0	0	128.992	0	128.992
80.1 Termijngelbonde taken	0	0	0	0	0	0	0
10.3 Onvoorzijene uitgaven	-22.686	0	0	30.686	0	0	8.000
130.1 Kpl. Kapitaallasten	0	0	165.520	0	0	0	165.520
Totaal exploitatie (exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)	1.371.094	0	165.520	124.686	413.544	0	2.074.844
Kostenplaats bedrijfsvoering							515.954
Totaal baten Regio achterhoek							2.590.798

8. Verzamelstaat bijdrage per gemeente ongewijzigd beleid

VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2018

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/17	Strategische kerntaken				Totalen				
		Strategische agenda		Bestuur		2018		2017		
		90	10	10	10	Totaal ongewijzigd beleid 2018	Totaal per inwoner 2018 t/m 1e wijz	Totaal 2017 per inwoner t/m 1e wijz	Totaal 2017 per inwoner t/m 1e wijz	
Aalten	27.041	116.545	6.522	-2.080	120.987	4,47	119.418	4,44	4,44	
Berkelland	44.230	190.628	10.668	-3.402	197.894	4,47	196.894	4,44	4,44	
Bronckhorst	36.409	156.920	8.781	-2.800	162.902	4,47	161.968	4,44	4,44	
Doetinchem	57.085	246.033	13.768	-4.390	255.410	4,47	252.374	4,44	4,44	
Oost Gelre	29.631	127.708	7.147	-2.279	132.575	4,47	131.070	4,44	4,44	
Oude IJsselstreek	39.656	170.915	9.564	-3.050	177.429	4,47	175.967	4,44	4,44	
Winterswijk	28.910	124.600	6.973	-2.223	129.349	4,47	128.381	4,44	4,44	
Totaal	262.962	1.133.349	63.423	-20.224	1.176.547	4,47	1.166.072	4,44	4,44	
Montferland (uittredingsvergoeding)		95.302	9.143	-2.462	157.547		156.048		4,44	
Totaal		1.228.651	72.566	-22.686	1.334.094		1.322.120			
Bijdrage per inwoner 2018 (incl btw)		4,31	0,24	-0,08		4,47				
Bijdrage per inwoner 2017 (incl btw)		4,25	0,26	-0,07		4,44				
BTW voorheffing		0,08	0,02			0,10				
		Totaal strategisch				4,47				4,47